

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 6/1987-88 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till

- 1) landskapslag om ändring av vägtrafiklagen för landskapet Åland,
- 2) landskapslag angående ändring av 37a § landskapslagen om fordon i landskapet Åland samt
- 3) landskapslag angående ändring av 7 § landskapslagen om föreläggande av ordningsbot vid vissa trafikförseelser.

Landstinget har den 25 november 1987 inbegärt lagutskottets yttrande över framställningen. Utskottet, som hört trafikinspektören Ulf Lillie, trafiksäkerhetskonsulenten Carola Wahlfors, polismästaren Björn Andersson, ordföranden i Mariehamns åkeriförening r.f. Boris Lundqvist samt trafikidkaren Jan-Erik Ståhlman, får härmed värdsamt anföra följande.

I framställningen föreslås möjlighet att använda körriktningssljusen som s.k. varningsblinkar och rätt för polisen att använda ett rött blinkande stoppljus. Bestämmelserna om användning av bilbälte föreslås kompletterade så att även baksätesspassagerare är skyldiga att använda bältet. Ytterligare föreslås vissa ändringar av bestämmelserna om de fordonsbestämda högsta tillåtna hastigheterna och en komplettering av bestämmelserna om ordningsbot vid försummelse att använda bilbälte.

Utskottet har i huvudsak omfattat landskapsstyrelsens framställning men har på några punkter kompletterat eller preciserat förslagen. Dessutom anser utskottet att användningen av bilbälten för baksätesspassagerarna i taxibilar tillsvidare inte borde göras obligatorisk.

Landskapslagen om ändring av vägtrafiklagen för landskapet Åland

47 §. Lagtexten har kompletterats så att innebörden av begreppet "varningsblinkar" förtydligats. Utskottet noterar att lagens 45 § använder "körriktningssvisare" som ett gemensamt begrepp medan motorfordonsförordningens 12 § skiljer mellan "körriktningssljus" och "körriktningssvisare".

48 §. Utskottet föreslår att ett framåtriktat rött stoppljus skulle få användas av polisen endast samtidigt med blått blinkande ljus. På detta sätt kan man undvika missuppfattningar i de situationer det röda stoppljuset kommer till användning samt förebygga möjligheter till missbruk.

61 §. Utskottet delar landskapsstyrelsens uppfattning om att användningen av bilbälte är ett mycket effektivt sätt att minska antalet dödsfall i trafiken och att lindra skadorna vid trafikolycksfall. Bilbältets förebyggande effekt är betydelsefull både i framsätet och i baksätet på personbilar. Användningen av bilbälte i baksätet är numera obligatorisk i många länder. I riket trädde denna skyldighet i kraft den 1 november 1987, i Sverige den 1 juli 1986 och i Norge den 1 mars 1985.

Utskottet finner det väsentligt att barnens säkerhet vid bilåkning tryggas genom de föreslagna ändringarna. Särskilda barnstolar har visat sig ge mindre barn ett mycket gott skydd. Under senare år har dessutom utvecklats tilläggsanordningar som möjliggör för barn i olika ålderskategorier att använda bilbältet. Utskottet konstaterar i sammanhanget att viss uthyrning av dylik utrustning förekommer, vilket bör främja intresset att anskaffa dem och nedbringa kostnaderna för föräldrarna. Utskottet anser det viktigt att en sådan verksamhet ytterligare kunde stödas och att informationen om barns säkerhetsutrustning intensifieras.

Med tanke på de praktiska problem som kan uppstå i fråga om bestämmelsens efterlevnad, föreslår utskottet att användningen av bilbälte i baksätet på taxibil tillsvidare inte skulle göras obligatorisk. Förslaget överensstämmer med lagstiftningen i riket medan man i Sverige kräver användning av bilbälte även av baksätesspassagerarna i taxibilar. Utskottet konstaterar i sammanhanget att passagerare som fyllt 15 år själv ansvarar för att han använder bilbältet. Samtidigt anser utskottet att man genom olika informationsåtgärder, exempelvis genom skyltar i bilen och genom upplysningar från föraren, bör rekommendera även baksätesspassagerarna att vid taxifärd använda bilbältet.

Utskottet föreslår att polisen inte generellt skulle vara undantagen från kravet att använda bilbälte. Vid exempelvis normal patrullkörning och liknande tjänsteuppdrag bör polismännen använda bältet och därmed uppträda som ett föredöme för övriga trafikanter. Däremot kan det i polisens verksamhet förekomma situationer där användningen av bälte kan förorsaka fara eller avsevärd olägenhet, t.ex. vid brådskande uttryckningar eller transport av personer vilka måste hållas under särskild uppsikt.

Utskottet har under ärendets behandling även uppehållit sig vid frågan om användning av bilbälten i samband med skolskjutsar. Enligt bestämmelserna i landskapsstyrelsens beslut den 28 juli 1977 innefattande föreskrifter för skolskjuts (75/77) får det i registerutdraget antecknade passagerarantalet enligt vissa normer överskridas då fordonet används för skolskjutsning. Detta innebär i sin tur att bilbälten inte alltid finns tillgängliga för samtliga elever som åker i bilen. Enligt föreliggande lagförslag gäller inte skyldigheten att använda bilbälte den som inte kan använda bältet på grund av att antalet passagerare överskrider antalet monterade bälten. Vidare skulle även i fortsättningen skolbilens förare vara befriad från skyldigheten att använda bilbälte. Det har i sammanhanget anförts att både förare och elever alltid borde använda bilbälte för att härigenom inpränta en attityd om bältets nödvändighet.

Utskottet understryker betydelsen av att säkerhetsaspekterna ägnas största uppmärksamhet vid skolskjutsarna. Utskottet har dock inte funnit det ändamålsenligt att i föreliggande framställning inarbeta särbestämmelser för denna trafik. I stället har utskottet fogat ett nytt moment till paragrafen, enligt vilket landskapsstyrelsen ges möjlighet att i fråga om användning av bilbälte utfärda avvikande bestämmelser som gäller vid transport av skolelever. Genom dylika bestämmelser kan man både ålägga förarna av skolbilar att använda bälte och beakta den tekniska utvecklingen i fråga om olika typer av tilläggsutrustning (bälteskuddar etc.). Utskottet kommer att i annat sammanhang (betänkande nr 7/1987-88) närmare beröra frågor i anslutning till transporten av skolelever.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga de i framställningen ingående lagförslagen i följande lydelse:

L a n d s k a p s l a g
om ändring av vägtrafiklagen för landskapet Åland

(Ingressen lika som i framställningen).

47 §

När fordon till följd av olycka, fel på fordonet eller av annat tvingande skäl stannats eller parkerats så att fordonet kan vara till fara får körriktningsvisarna användas som varningsblikker, varvid alla körriktningsvisare blinkar samtidigt eller turvis framtill och baktill. I andra situationer får körriktningsvisarna inte användas som varningsblikker.

48 §

På fordon får inte användas ljusanordningar som framåt kastar eller reflekterar rött sken eller, om inte annat är stadgat, ljusanordningar som bakåt kastar eller reflekterar vitt eller ljusgult sken. På fordon som används i polisens tjänsteuppdrag får dock, för stoppande av fordon som förs framför, samtidigt med blått blinkande ljus användas ljusanordning som framåt kastar rött blinkande sken.

61 §

Användning av bilbälte

(1-3 mom. lika som i framställningen).

Skyldigheten att använda bilbälte gäller inte

- 1) när fordonet står stilla,
- 2) vid backning,
- 3) vid färd på isväg, inom parkeringsplats, servicestationsområde, verkstadsområde eller liknande område,
- 4) när medicinska eller andra särskilda hinder föreligger,
- 5) den som inte kan använda bilbälte på grund av att det i bilen finns flera passagerare än monterade bälten,
- 6) föraren samt passagerare som färdas i baksätet i fordon som används för yrkesmässig personbefordran, eller
- 7) den som färdas i fordon vilket används i polisens tjänsteuppdrag om användningen av bilbälte kan förorsaka fara eller avsevärd olägenhet.

Landskapsstyrelsen kan beträffande befordran av skolelever utfärda föreskrifter som avviker från bestämmelserna i 4 mom. 5 och 6 punkterna.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1988.

L a n d s k a p s l a g
angående ändring av 37a § landskapslagen om fordon i landskapet Åland

(Ingressen lika som i framställningen).

37a §

Motordrivet fordons högsta tillåtna hastighet är:

90 km/h för paketbil och buss;

70 km/h för annan specialbil än ambulans- eller begravningsbil, för med släpvagn försedd person-, paket- och specialbil eller buss (uteslutn.) ävensom för lastbil utan släpvagn eller med släpvagn som är försedd med bromsar;

50 km/h för lastbil med släpvagn som inte är försedd med bromsar, för motorcykel med släpfordon samt för fordon som bogserar annat fordon, om inte lägre hastighet är föreskriven för dragfordonet;

40 km/h för traktor och motorredskap med eller utan släpvagn samt för moped; samt

20 km/h för fordon och fordonskombination försedd med band av järn eller andra hjul än sådana med luftfyllda däck.

(2 mom. lika som i framställningen).

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1988.

L a n d s k a p s l a g
angående ändring av 7 § landskapslagen om föreläggande av ordningsbot vid vissa trafikförseelser

(Ingressen lika som i framställningen).

7 §

(Lika som i framställningen).

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1988.

Mariehamn den 14 december 1987

På lagutskottets vägnar:

Sune Eriksson
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Sune Eriksson, viceordföranden Jan-Erik Lindfors samt ledamöterna Bengtz, Carlsson och Jan F.Sundberg.